

KANTA-HÄMEEN JATKUVA LIIKENNEJÄRJESTELMÄTYÖ

Liikennejärjestelmätyöryhmän kokous 1/2018

Aika: 12.4.2018 klo 9:30 – 12:00

Paikka: Hämeen liitto, Niittykatu 5, Hämeenlinna

Läsnä:

Työryhmä:	Jäsen	Varajäsen
	Heikki Pusa, Hämeen liitto, pj.	Ismo Holstila, Janakkala
	Tarja Majuri, Hämeenlinna	Hannu Jalava, Tammela
	Antti Heinilä, Forssa	Hannu Jalava, Tammela
	Toni Haapakoski, Riihimäki	Ilkka Korhonen, Hausjärvi
	Tytti Viinikainen, Liikennevirasto	Tapani Kajamaa, Liikennevirasto
	Sonja Heikkinen, Uudenmaan Ely-keskus	Seppo Nikkanen, Uudenmaan Ely-keskus
	Rauno Penttinen, Hämeen Ely keskus	
	Risto Pekola, Hämeen kauppakamari	
	Anne Pevkur, Hyvinkään - Riihimäen kauppakamari	Pekka Salonen, Hyvinkään - Riihimäen kauppakamari
Sihteerit:	Sakari Somerpalo, Linea Konsultit Oy	
Asiantuntijat:	Maarit Kaartokallio, Hämeenlinna	
	Minna Aakkula, Hämeenlinna	
	Anne Horila, Suomen kasvukäytävä	
Muut:	Sanna Anttila, Janakkala	

ASIALISTA

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistio

Pusa avasi kokouksen. Kokouksessa läsnä ollut Janakkalan uusi yleiskaava-suunnittelija Sanna Anttila esittäytyi.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

2. Ajankohtaiset asiat ja tapahtumat edellisen kokouksen jälkeen

Maakuntakaavaehdotus, viranomaislausuntojen sisältö liikenteen osalta

Pusa esitteli, esittelyaineisto muistion liitteenä (diat 1-2). Keskustelua:

- Keskusteltiin vt:n 10 parantamistarpeesta Hämeenlinnasta itään. Maakuntakaavaehdotuksessa koko jakso Hämeenlinnasta Tuuloseen on esitetty merkittävästi parannettavana tienä. Liikennevirasto on esittänyt merkinnän poistamista, mikä liittyy siihen, että pitkämatkaista itä-länsisuuntaista liikennettä palvelee ensisijaisesti kantatie 54 ja valtatie 10 Hämeenlinnan itäpuolella kehitetään enemmän taajamarakenteeseen liittyvänä väylänä. Kuntaedustajat totesivat, että valtatiellä 10 on parantamistarpeita vilkkaan arki-liikenteen, pendelöinnin ja joukkoliikenteen vuoksi siitä huolimatta, että kantatietä 54 käyttää pääosa pitkämatkaisesta raskaasta liikenteestä. Liitto aikoo esittää kaavamerkinnän säilymistä.

- Pusa totesi, että Riihimäen mahdollisesti katuna toteutettavan itäisen kehäväylän paikasta voisi aloittaa suunnittelua, jolla saadaan se kartoilla tarkemmin paikalleen.
- Liikennevirasto ei näe tarvetta Riihimäen läntisen kehätien varaukselle. Myöskään liiton näkemyksen mukaan sille ei ole tarvetta, maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu vain nuoli, joka kuvaa maankäytön laajenemisalueen yhteystarvetta valtatielle.
- Harvialan ja Monnin seisakevarausten yhteyteen on tulossa myös kaupunkikehittämisen määräyksiä ympäröiviin maankäyttöaluevarauksiin. Taustalla on se, että seisakkeet edellyttävät riittävää väestöpohjaa.
- Forssan seudun ratayhteystarve: Liikenneviraston lausunnon mukaan sen tarpellisuutta ei ole osoitettu. Pusa totesi, että valtion näkemys on ymmärrettävä, mutta kyse on maakunnan tahtotilasta, yhteystarve säilytetään maakuntakaavassa.
- Huhtikuussa järjestetään viranomaisneuvottelut, joissa käydään läpi mm. em. asioita. Kaavaehdotus pyritään saamaan yleisölle nähtäville syyskuussa ja maakuntavaltuuston käsittelyyn keväällä 2019.

Vt 3 Moreenin eritasoliittymä

Keskusteltiin eritasoliittymävarauksesta Pusan esittelyn (dia 3) jälkeen:

- Pekola kysyi, voisiko pikavuoropysäkki tulla Moreenin liittymään, jos sitä ei saada aikaan Turengin eritasoliittymään pohjavesisuojausvaatimien suurten kustannusten vuoksi. Pysäkillä on iso tarve ja johonkin se olisi saatava. Samalla pysäkin yhteyteen toteutettava liityntäpysäköinti vähentäisi osaltaan liityntäpysäköintipainetta Hämeenlinnan keskustassa.
- Todettiin, että valtion ja kunnan rahoitusjako Turengin eritasoliittymän pysäkihankkeeseen on sovittu ja Janakkala on varannut rahoituksen, mutta valtion osalta rahojen löytyminen vaatisi erillisrahoituksen, nyt ELYn käytössä olevalla perusväylänpidon rahoituksella sitä ei saada toteutettua.
- Holstila esitti, että hankkeita viedään eteenpäin laajempina kokonaisjärjestelyinä, johon liittyy Moreenin eritasoliittymän, Turengin liittymän pysäkkien ja liityntäpysäköinnin lisäksi valtateiden 3 ja 10 eritasoliittymän parantamistarpeet: Moreenin liittymän toteuttaminen helpottaa vt 10:n liittymän toimivuutta.

VR:n aikataulumuutokset

Pusa esitteli tilannetta (dia 4) ja kertoi, että liitto jatkaa neuvotteluja VR:n kanssa. Viimeisimpien tietojen mukaan kahdeksalta Hämeenlinnasta lähtevä aamujuna Helsinkiin palautetaan aiemmaksi, jolloin ehtii taas perille Helsinkiin ennen yhdeksää.

Riihimäki-Tampere tarveselvitys ja selvitys pääradan junaliikenteen operoinnista

Pusa kertoi, että Riihimäki-Tampere-rataosan tarveselvitys on valmistumassa. Alkamassa on myös pääradan operointiselvitys maakuntaliittojen vetämänä. Siinä selvitetään tulevan kilpailutuksen lähtökohdiksi kysyntäennusteita ja erilaisia operointi- ja aikataulumalleja.

Keskustelua:

- Pekola arvioi kaukoliikenteen kilpailutuksen tarkoittavan sitä, että operaattorit toimivat "Onnibus-mallilla", jolloin pienemmät lähiasemat eivät kiinnosta. Miten niistä huolehditaan? Mitkä ovat kilpailutusehdot? Mikä osa jää taajamajunaliikenteellä hoidettavaksi?
- Todettiin, että on joka tapauksessa tärkeää, että infra ja aikataulurakenteen sallivat riittävän liikennöintimäärän.

Pasila-Riihimäki 2. vaiheen tilanne

Viinikainen kertoi (esittelyä 2), että Pasila-Riihimäki 2. vaiheen ratasuunnitelma valmistui lokakuussa 2017. Suunnitelma oli lausunnoilla vuodenvaihteessa ja on nyt hallinnollisessa käsittelyssä Liikennevirastossa. Hankkeen kustannusennuste on 237 M€.

Hallituksen syksyn 2017 lisätalousarvion yhteydessä kirjattiin, että "valmistellaan Pasila-Riihimäki radan 2. vaihe siten, että sen rahoituspäätös voidaan tehdä kevään 2018 kehysriihessä". Edellisenä päivänä 11.4.2018 päättyneessä kehysriihessä ei kuitenkaan päätetty mitään tästä tai muista liikennehankkeista.

Parlamentaarisen liikenneverkon rahoitustyöryhmän esitykset

Viinikainen kertoi keskeisistä esityksistä, yhteenveto niistä on esittelydioilla 3 ja 4. Hän totesi, että valtakunnallisen 12 vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelman liittyen tärkeä linjaus on se, että suunnitelma laaditaan parlamentaarisesti ja sen valmistelu käynnistetään jo kuluvalla hallituskaudella. Liikenteen päästöjen vähentämiseksi tarvitaan lisätoimia erityisesti autokannan uudistamiseksi, verotuksen kehittämiseksi ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmien muuttamiseksi kestävimiksi.

Lisätietoa työryhmän esityksistä: <https://www.lvm.fi/-/tyoryhma-ehdottaa-yksimielisesti-liikenneverkon-rahoitustasoa-nostettava-967488>

Runkoverkkoesityksen tilanne

Asiaa valmistellaan LVM:n toimesta. Viinikainen kertoi (dia 5), että alueelliset esittelytilaisuudet ovat olleet tammikuussa ja kuulemistilaisuus helmikuussa. Sovittiin, että Viinikainen tiedustelee LVM:stä aineistoa esittelytilaisuuksista. Kokouksen jälkeen tehtyyn tiedusteluun tuli kuitenkin vastaus, että vuorovaikutus- ja kuulemiskierroksesta ei ole tehty yhteenvetoa.

Runkoverkkopäätös annetaan asetuksena ja päätös on tarkoitus tehdä vuoden 2018 aikana sen jälkeen, kun laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä sekä ratalain säädökset ovat tulleet voimaan todennäköisesti syksyllä. Mahdollisesti LVM on pyytämässä asetusluonnoksesta lausuntoja jo keväällä, jotta se ehtii eduskunnan käsittelyyn.

Maakunnan ja sen toimijoiden näkökulmasta runkoverkkovalmisteluun liittyy kolme kiinnostavaa asiaa:

- Mitkä ovat runkoverkon kriteerit?
- Mitä runkoverkko tarkoittaa esimerkiksi suunnittelukriteerien, tavoitetilan tai investointien suuntaamisen ym. osalta?
- Minkälainen ehdotus runkoverkoksi on, mitkä liikenneväylät siihen kuuluvat?

Kävely ja pyöräilyn edistämishjelma ja valtioneuvoston periaatepäätös

Viinikainen esitteli myös valtioneuvoston periaatepäätöksen ja edistämishjelman kävelystä ja pyöräilystä (dia 6). Edistämishjelmaan sisältyy investointiohjelma kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseksi kaupunkien katuverkolla, jonka kautta jaetaan valtionavustusta kävely- ja pyöräilyinvestointeihin. Investointiohjelman aloittamiseen on varattu 5 M€ vuosille 2018-2019. Liikennevirasto käynnistää hankehaun kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman ensimmäisiksi hankkeiksi syksyllä 2018. Edellytyksenä on mm. se, että kaupungilla on edistämishjelma.

Uudenmaan ELY-keskuksen ajankohtaiskatsaus

Heikkinen kertoi mm. tulossa olevasta Kanta-Hämeen kuntaryhmätapaamisesta 8.6.2018 (paikka vielä avoinna), maanteiden talvihoitoluokkien tarkistuksista, Forssan pyöräilyn viitoitus-suunnitelmasta, Hattulan Sattulantien kylätiekokeilusta ja vaikeasta kelirikkokeväästä (esittelydiat liitteenä). Uudenmaan ELY-keskuksen hankkeet suunnittelukaudella 2018-2021 löytyvät osoitteesta www.tienpidonsuunnitelma.fi.

Keskusteltiin vaikeasta kelirikkotilanteesta. Kanta-Hämeessäkin iso osa alemman tieverkon pinoista on todella heikossa kunnossa. Toivomuksena on, että perusväylänpidon lisärahoitus jatkuu parlamentaarisen ryhmän ehdotuksen mukaisesti, jotta teiden kunto ei entisestään heikkene.

Muita asioita

Holstila nosti esiin sen, että taajama-alueiden maanteiden muuttaminen kaduksi aiheuttaa rahoitusmielessä isoja varautumistarpeita Janakkalassa. Väylänpitovastuut ja niiden muutokset ovat merkittäviä kysymyksiä myös taloudellisesti.

3. Valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen 2016 tulokset

Viinikainen esitteli henkilöliikennetutkimuksen keskeisiä tuloksi, esittelydiat liitteenä. Lisätietoa sekä monipuolisia analyysejä ja tilastoaineistoa saa osoitteesta www.hlt.fi. Joitakin seutuja, Kanta-Hämeestä Riihimäen seutu, oli mukana tutkimuksessa lisäotoksilla, joiden perusteella on tehty tarkempia seutukohtaisia analyysejä. Myös Riihimäen seudun aineistot löytyvät em. hlt-linkistä.

Keskustelussa todettiin, että keskipitkien joukkoliikennematkojen kulkutapaosuus ja määrä on hyvin pieni, kaupunkiliikenteessä ja kaukoliikenteessä selvästi isompi. Tämä seutujen välisen ja maakunnallisen joukkoliikenteen heikko tilanne ja tulevaisuus on ollut ennenkin työryhmässä esillä. Jatkossa kysymys liittyy myös maakuntahallintoon ja joukkoliikenteen asemaan ja rahoitukseen maakuntahallinnossa.

4. Ljs:n ja aiesopimuksen toimenpiteiden tilanne ja edistäminen

Somerpalo kävi läpi liikennejärjestelmäsuunnitelman keskeisten toimenpiteiden tilannetta ja edistämistä. Esittelydiat ovat muistion liitteenä. Laajempi ja tarkempi seurantataulukko oli asialistan liitteenä ja se kuten muukin liikennejärjestelmätyön aineisto löytyy jatkossa lj-työn extranet-sivuilta <http://linea.fi/ekstranet/khlys/>.

Keskustelua:

- Forssan Autokeitaan maankäytön ja liikennejärjestelyjen suunnittelulle ja kaavoitukselle on monessa yhteydessä todettu tarve. Ongelmana ovat vanhat asemakaavat, joissa on paljon rakennusoikeutta kaupalle ja joiden muuttaminen on vaikeaa. Asiaa viedään kuitenkin eteenpäin.
- Raskaan liikenteen toiveena on, että liikennevalot kymppitien liikennevalot Forssan kohdalla korvataan isoilla kiertoliittymillä.
- Selvitykset vt 10 kehittämisestä Forssan kohdalla ja kt 54 kehittämisestä välillä Loppi-Riihimäki-Oitti pyritään päivittämään runkoverkkopäätöksen jälkeen.

- Neuvottelut Arolammin rekkaparkin toteuttamisesta valtatie 3 varteen ovat jäissä, osapuolilla on eri näkemyksiä mm. rekkaparkin paikasta.
- Uuden, Hämeenlinnan puunkuormauspaikan korvaavan puuterminaalialueen rakentamisesta Turenkiin on käyty ja käydään neuvotteluja. Keskustelussa todettiin mm., että nykyinen alue on Hämeenlinnan keskustan maankäytön kehittämisaluetta ja maakunta-kaavaehdotuksessa tulevaa keskustatoimintojen aluetta, dieselveturiliikenne aiheuttaa haittaa jo nykyiselle asutukselle ja paikka on huono myös puutavaran autokuljetuksille. Todettiin, että tarvitaan jatkoneuvotteluja, joissa on hyvä olla esillä kaikkien osapuolten – myös puukuljetusasiakkaita edustavien ryhmien – näkemykset. Kaikilla on yhteinen tahto kehittää tilannetta ja järjestelyjä paremmaksi.

5. Maakuntaudistus ja alueellisen tienpidon järjestäminen

Aihetta ei ajanpuutteen vuoksi ehditty käsitellä. Liitteenä olevassa Pusan diasarjassa on mukana aiheeseen liittyvät diat 8-12. Päätettiin ottaa asia seuraavan kokouksen pääaiheeksi.

6. Maakunnan Ij-suunnitelman uusiminen 2020 eteenpäin

Aihetta ei ajanpuutteen vuoksi ehditty käsitellä. Liitteenä olevassa Pusan diasarjassa on mukana aiheeseen liittyvät diat 13-15. Päätettiin ottaa myös tämä asia seuraavan kokouksen pääaiheeksi.

7. Jatkotoimenpiteet

Työryhmän seuraava kokous on torstaina 27.9.2018 klo 9.30-12.30 Hämeen liitossa. Pääaiheina ovat maakuntaudistus ja alueellisen tienpidon järjestäminen (ml. muut ELY-keskuksista maakuntaan siirtyvät liikenneasiat, kuten joukkoliikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen liittyvät asiat) sekä maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman uusiminen ja liikennejärjestelmätyö vuodesta 2020 eteenpäin.

Maakunnan liikenneturvallisuusfoorumi järjestetään taas syksyllä, ajankohta on vielä avoinna.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Kokouksen päättäminen

Pusa päätti kokouksen klo 12.20.

Liitteet:

1. Hämeen liiton ajankohtaiskatsaus, maakuntaudistus ja alueellinen tienpito sekä maakunnan Ijs:n uusiminen
2. Liikenneviraston ajankohtaiskatsaus
3. Uudenmaan ELYn ajankohtaiskatsaus
4. Valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen 2016 tulokset
5. Ijs:n ja aiesopimuksen toimenpiteiden seuranta ja edistäminen